

www.ecopop.rs

ECO-POP DOO BEOGRAD

Забрањено умножавање © Ауторска права задржана у потпуности. Овај материјал се може користити само за сврху сопствене обуке – друга издања нису дозвољена. Не може се користити за продају и друге комерцијалне и некомерцијалне употребе, у било ком облику, писаном, електронском, нити путем интернета!

ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОРИ – укратко

Поступак инспекцијских надзора је прописан у Закону о инспекцијском надзору. Ипак, надлежност, дужности и овлашћења инспектора прописани су у посебним законима за сваку област заштите животне средине. Надлежност за инспекцијски надзор је подељена између министарства, аутономне покрајине, градске управе и општинске управе, најчешће је надлежност подељена према врсти и капацитету постројења коришћењем члана 133. Закона о планирању и зградњи, док је у неким законима подељена само на основу територије надлежног органа (Закон о водама, Закон о заштити земљишта) или према врсти отпада и употреби хемикалија (Закон о управљању отпадом, Закон о амбалажи и амбалажном отпаду, Закон о хемикалијама, Закон о биоцидним производима).

Инспекцијски надзори могу бити редовни који се изводе према плану инспекцијског надзора и ванредни инспекцијски надзори који се изводе на захтев грађана, невладиних организација и других државних органа, на пример Агенције за заштиту животне средине или на захтев самог предузећа због потребе прибављања прописаних дозвола.

Редовни инспекцијски надзори се врше према Годишњем плану инспекцијских надзора који надлежни орган објављује на интернет страни почетком јануара сваке године. Годишњим планом се одређује број редовних надзора код сваког објекта у току календарске године, ово се одређује на основу контролне листе за процену ризика коју попуњава инспектор који је задужен за надзор код одређеног објекта. Постоје две контролне листе за процену ризика, једна је намењена за постројења за која се издаје интегрисана дозвола, као највећих загађивача и она је сачињена према ИРАМ методологији коју користе инспекције у државама Европске Уније, у преводу са енглеског ова скраћеница значи методологија интегрисане (свеобухватне) процене ризика. Према овој контролној листи постоји пет степена ризика загађивања животне средине, тако да се сваке године врши бар један инспекцијски надзор за процењени незнатан ризик, све до четири надзора за процењени критичан ризик код постројења за интегрисану дозволу. Друга контролна листа за процену ризика код извора загађивања за које се не издаје интегрисана дозвола је сачињена према упрошћеној ИРАМ методологији. Према овој контролној листи могућа су четири степена ризика, од незнатног за који се врши један надзор сваке друге године до високог ризика за који се изводе три надзора у календарској години. Коришћењем ИРАМ методологије за процену ризика, инспекција за заштиту животне средине једина од свих инспекција у Србији планира инспекцијске надзоре на начин како се ради у државама Европске Уније. Поред тога, инспектори за заштиту животне средине користе

www.ecorop.rs

ECO-POP DOO BEOGRAD

Забрањено умножавање © Ауторска права задржана у потпуности. Овај материјал се може користити само за сврху сопствене обуке – друга издања нису дозвољена. Не може се користити за продају и друге комерцијалне и некомерцијалне употребе, у било ком облику, писаном, електронском, нити путем интернета!

контролне листе за редован инспекцијски надзор које су прописане законом као обавезне, док их инспектори у државама ЕУ користе само у припреми за инспекцијски надзор.

Контролне листе за редован инспекцијски надзор садрже питања према којима инспектор обавезно врши провере, издаје решења и подноси пријаве за прекршај и привредни преступ. Инспектор у редовном инспекцијском надзору нема овлашћење да врши додатне провере које нису наведене у контролној листи за инспекцијски надзор. Тиме се обезбеђује уједначеност надзора инспекција заштите животне средине различитих нивоа (општински, градски, покрајински и републички), па и инспектора из истог државног органа (на пример инспектора министарства) пошто се исте провере врше код свих правних субјеката исте делатности.

У Закону о инспекцијском надзору се налази одредба да инспектор изриче оне мере које су сразмерне процењеном ризику и откривеним, односно вероватним незаконитостима и штетним последицама, тако да се ризиком делотворно управља и којима се најповољније по надзираног субјекта постижу циљ и сврха закона. Поред тога постоји и одредба према којој се инспектор обавезно стара о томе да мере које налаже буду сразмерне економској снази надзираног субјекта, да се њихове штетне последице смање на најмању меру и настави одрживо пословање. Ово је битно јер је за већину обавеза прописана могућност забране рада или налагање предузимања мера, на пример код прекорачења граничне вредности емисије. Инспектори немају право да налажу начин извршења обавезе већ могу само да наложе усклађивање са прописаном обавезом.

Ванредни инспекцијски надзори се изводе само у вези предмета из поднеска, значи њима се не врше све провере из контролних листи већ само провере које се односе на поднесак. Инспекција може и да одбије захтев за покретањем инспекцијског надзора због злоупотребе права, о чему обавештава само подносиоца захтева.

Инспектори имају обавезу да доставе записник и обавештење о поступању после инспекцијског надзора, на захтев заинтересованих организација (тзв. невладине организације), новинара, државне ревизорске институције и заштитника грађана који често траже увид у записник и захтевају да им се писано одговори на питања.

Датум 4. децембар 2023. године

Александар Благојевић

Магистар техничких наука

Дипл. инжењер хемијских технологија

Судски вештак за област технологија и металургија

Републички инспектор за заштиту животне средине (2003.-2019. год.)